

Секція 3

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК ЗАПОРУКА НЕЗАЛЕЖНОСТІ І СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УДК 336.71(477)

О.Г. Агрес, канд. екон. наук (*ЛНАУ, Дубляни*)

С.Я. Миколаїв, студ. (*ЛНАУ, Дубляни*)

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ

Банківський сектор України в процесі реформування зіткнувся з низкою проблем, як загальноекономічного характеру, так і проблем породжених неправильною політикою регулятора - Національного банку України. Серед найбільш відчутних наслідків реформ і проблем можна виділити основні:

➤ Різке скорочення числа банків в Україні за 2014-2016 рр. – в 68 банках була введена тимчасова адміністрація Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, і тільки 1 з них відновив свою діяльність (ПАТ «Астра Банк»). Практично всі банки направляються на ліквідацію.

Так само необхідно відзначити, що станом на 01.01.2016 року в Україні функціонує 117 платоспроможних банків. Протягом 2016 року НБУ продовжує політику виведення банків з ринку, але займається вже середніми і дрібними банківськими установами.

Неплатоспроможними визнаються банки (наприклад, ПАТ КБ «Преміум»), які не мають нічого спільного з банківським бізнесом.

Окрім скорочення українських банків, можна навести й інші приклади на європейському ринку. Акції найбільшого фінансового інституту Німеччини «Дойче Банк» втратили у вартості майже 50 % за останній рік, сягнувши рекордного мінімуму на рівні 12,60 долара. А перспективи для німецького банку виглядають іще похмурішими. Ринкова капіталізація банку зі 147-річною історією не перевищує 15,8 млрд. доларів, а поточна вартість акцій – це лише вісім відсотків від пікової ціни, досягнутої у травні 2007 року. Якщо американські банки Lehman Brothers та Bear Stearns, крах яких спричинив глобальну фінансову кризу 2008 року, померли швидко і без страждань, то агонія «Дойче Банку» триває роками, і смерть обіцяє бути болочою та страшною. Ця інвестиційно-банківська установа вважається однією з найбільших у світі. Але, на відміну від них, «Дойче Банк» так і не вилікувався від ран, які були завдані світовою фінансовою кризою 2008 року. А керівництво банку ретельно приховувало внутрішню кризу від клієнтів та німецького уряду. Свій жалогідний стан банк визнав лише 2013 року, коли змушений був залучити три мільярди доларів за рахунок випуску прав. 2014 року повторив таку ж маніпуляцію на півтора мільярда доларів, а потім іще на вісім мільярдів. Експерти вважають, що погіршення ситуації в банківській системі Німеччини з великою ймовірністю може викликати катастрофічні наслідки для світової фінансової системи.

➤ Зростання недовіри до банків. Це проблема спровокована, як важкою економічною ситуацією в Україні, так і не обдуманими діями Національного банку, коли фактично банківський нагляд не виконував свої функції. Банківський сектор України, починаючи з кінця 2013 року, а особливо в 2014 році, зіткнувся з серйозною проблемою, яка загрожує його ліквідності і нормальному функціонуванню всієї фінансової системи - масовим відтоком депозитів. Протягом 2014-2015 років банки України втратили 15,6 млрд. грн. депозитів в національній валюті або 3,9%. Треба відзначити, що відтік депозитів у національній валюті фізичних осіб має більш негативну динаміку і становить 64,6 млрд. грн. або 25,5%. Однак, такий великий обсяг зниження депозитів в національній валюті фізичних осіб частково компенсувався приростом депозитів в національній валюті юридичних осіб на 49 млрд. грн. за рахунок зростання коштів на поточних рахунках.

Незважаючи на всі негативні процеси в економіці банківський сектор України необхідно виводити з кризового стану. Для стабілізації банківського сектора перш за все необхідно:

1. Поступово скасовувати валютні обмеження, що призведе до лібералізації валютного ринку і припинить відтік валютних депозитів.

2. Докапіталізувати банки. Наприкінці 2015 року почався процес докапіталізації банків з іноземним капіталом (наприклад, ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ «УкрСиббанк» через конвертацію материнського фінансування в капітал українських дочок). С початку 2016 року вже заявлено про докапіталізацію державних банків – Ощадбанку та Укрексімбанку на 15 млрд. грн.

3. Знижувати облікову ставку для здешевлення кредитних ресурсів. Також для відновлення кредитування НБУ необхідно «відпустити» гривневу ліквідність банків, яка акумульована через депозитні сертифікати.

4. Відновити довіру населення до банківського сектору України, через стабілізацію ситуації на валютному ринку. А виведення банків з ринку повинно стати прозорим.

5. Перехід Національного банку на інфляційне таргетування, що дасть можливість прогнозувати ціну на кредитні ресурси.

Вихід економіки України зі стану стагнації, запуск кредитування і ефективний ризик-менеджмент можуть вивести банківський сектор з кризи.